

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

20.10.2021

с.Старое Дрожжаное

КАРАР

№ 447

Татарстан Республикасы Министрлар
Кабинетының «Алешкин-Саплык
урта гомуми белем бирү мәктәбе»
муниципаль гомуми белем бирү
учреждениесе уставын яна
редакциядә раслау турында

2006 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» гы Федераль законның 15 статьясы, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитеты КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының «Дементьев Василий Степанович исемендәге Алешкин-Саплык урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль гомуми белем бирү учреждениесе уставына үзгәрешләр кертергә һәм күшымтанаң яна редакциясендә расларга.

2. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы «Алешкин-Саплык урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль гомуми белем бирү учреждениесе директоры урынбасары, гамәлдәге законнар нигезендә, яна редакциядә Уставны дәүләт теркәвенә алу өчен документлар биргәндә, гариза бирүче булып чыгыш ясарга.

3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының 2019 елның 23 гыйнвар, 28 нче каары белән расланган Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Дементьев Василий Степанович исемендәге Алешкин-Саплык урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль гомуми белем бирү учреждениесе уставын үз көчен югалткан дип санарга.

4. Әлеге каарны Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга һәм Чүпрәле муниципаль районының рәсми сайтында Интернет чөлтәрендә урнаштырырга.

5. Әлеге каар аңа кул қуелган көннән үз көченә керә.

Башкарма комитет житәкчесе:

Д. Э. Сатдинов

Татарстан Республикасы
Чүпрэле муниципаль районы
Башкарма комитетының 2021
елның "20" 10 №447
каары белән расланган

Татарстан Республикасы Чүпрэле муниципаль районының «Дементьев Василий
Степанович исемендәге Алешкин-Саплык урта гомуми белем бирү мәктәбе»
муниципаль гомуми белем бирү учреждениесе
уставы (яна редакция)

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Элеге Устав Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районның «Алешкин-Саплык урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе (алга таба – мәктәп) эшчәнлеген җайга сала)

- лицензия нигезендә белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручи коммерцияле булмаган оешма.

1.2. Мәктәп эшчәнлеге предметы булып кеше, гайлә, җәмгыятын һәм дәүләт мәнфәгатьләрендә һәркем өчен мәмкин булган һәм түләүсез гомуми белем алуга Россия Федерациясе гражданнарының хокукларын гамәлгә ашыру; шәхеснең төрле яклы үсеше өчен уңайлы шартлар тудыру һәм сәламәтлекне саклауны тәэмин итү, шулай ук укучыларның үз белем алуга ихтыяжларын канәгатьләндерү мәмкинлеге; гражданнарының ялын тәэмин итү, халыкның мәдәни, спорт һәм башка эшчәнлеге өчен шартлар тудыру тора.

1.3. Мәктәп эшчәнлегенең максаты-башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру.

1.4. Үзенең оештыру-хокукый формасы буенча мәктәп муниципаль бюджет учреждениесе булып тора.

1.5. Мәктәпнен дәүләт статусы:

- мәктәп тибы-бюджет гомуми белем бирү учреждениесе;
- мәктәп төре-урта гомуми белем бирү мәктәбе.

1.6. Мәктәпнен рус телендә тулы рәсми исеме: Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районның Дементьев Василий Степанович исемендәге «Алешкин-Саплык урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе.

Татар телендә: Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районның Дементьев Василий Степанович исемендәге «Алешкин-Саплык урта гомуми белем бирү мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе.

Мәктәпнен рус телендә кыскартылган исеме: МБОУ В.С.Дементьев исемендәге «Алешкин-Саплык урта гомуми белем бирү мәктәбе ». Татар телендә кыскартылган исем: "Дементьев В. С. исемендәге Алешкин-Саплык урта мәктәбе « МББУ ».

1.7. Мәктәпнен юридик адресы: 422478, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Татар Саплыгы авылы, Мәктәп урамы, 26 бинасы . Мәктәпнен факттагы адресы: 422478, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Татар Саплыгы авылы, Мәктәп урамы, 26 бинасы

1.8. Мәктәпнен оештыручысы һәм хужасы булып Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районаны Башкарма комитеты (Алга таба – гамәлгә куючы) тора. Мәктәпне Гамәлгә куючының функцияләрен һәм вәкаләтләрен «Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районаны Башкарма комитетының мәгариф бүлеге» муниципаль казна учреждениесе (алга таба – мәгариф бүлеге) Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районаны башкарма комитеты турындагы Нигезләмә нигезендә башкара.

1.9. Мәктәп гамәлдәге законнар, аны гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнгән элеге Устав нигезендә эшли.

1.10. Мәктәп эшчәнлеге демократия гуманизм принципларына гомуми кешелек кыйыммәтләренең, кешенең тормышы һәм сәламәтлеге, гражданлык, автономлык шәхесенең ирекле үсеше һәм белем бирүнең дөньяви характерында нигезләнә.

1.11. Мәктәп үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Президенты указлары һәм боерыклары, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Хөкүмәте каарлары һәм боерыклары, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Хөкүмәте каарлары һәм боерыклары, Чүпрәле муниципаль районның норматив актлары, гамәлгә куючы курсәтмәсе һәм әлеге Уставка таяна.

1.12. Мәктәптә сәяси партияләрнең оештыру структуралары, ижтимагый-сәяси һәм дини берләшмәләр һәм оешмалар (берләшмәләр) булдыру да рөхсәт ителми.

1.13. Укучылар инициативасы белән мәктәптә балалар ижтимагый берләшмәләре төзелә ала.

1.14. Мәктәптә педагогик хезмәткәрнең мәҗбүри дәресләре күләменә бәйле рәвештә, шәхеснең ихтияжларын, мөмкинлекләрен исәпкә алыш, уку қөндезге, читтән торып яки читтән торып үткәрелә ала.

Укыту Гайлә белеме һәм үз-үзеңә белем бирү рәвешендә мәктәптә арадаш һәм дәүләт йомгаклау аттестациясен узу хоқуки белән гамәлгә ашырыла.

Рөхсәт ителә ярашуы төрле формаларын белем алу һәм укыту формалары.

Белем алу формалары һәм укыту формалары гамәлдәге законнарда башкасы каралмаган булса, тиешле федераль дәүләт белем бирү стандартлары, белем бирү стандартлары белән билгеләнә.

1.15. Мәктәп үз структураларын формалаштыруда мөстәкыйль рәвештә төрле структур бүлекчәләргә ия булырга мөмкин, гамәлгә ашырыла торган белем бирү программаларының дәрәжәсен, төрен һәм юнәлешен исәпкә алыш, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыруны, укучыларның уку рәвешләрен һәм яшәү режимын исәпкә алыш тәэмин итәм.

Мәктәпнең структур бүлекчәләре юридик затлар түгел һәм мәктәп Уставы һәм мәктәп житәкчесе тарафыннан расланган тиешле структур бүлекчәләр турындагы Нигезләмә нигезендә эш итә.

1.16. Ата-аналар (законлы вәкилләр) теләге һәм соравы буенча, кирәkle шартлар һәм чаралар булганда, мәктәптә озайтылган көн төркемнәре ачык булырга мөмкин.

1.17. Мәктәп укучыларына медицина хезмәте күрсәтү "Чүпрәле үзәк хастаханәсе»ДАССО белән килешү нигезендә тәэмин ителә. Мәктәп укучыларны медицина хезмәткәрләренә профилактик карау өчен тиешле шартлар булган бина тәкъдим итә.

1.18. Мәктәпнең бухгалтер исәбен алыш бару Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районның "Үзәкләштерелгән бухгалтерия» МКУ тарафыннан башкарыла.

1.19. Укучыларны тукландыруны оештыру мәгариф учреждениесенә йөкләнә..

1.20. Оештыручы гамәлгә куючы федераль һәм региональ законнар нормалары нигезләмәләре нигезендә укучыларның туклануын оештыруны тәэмин итә.

1.21. Сәламәтлекләре буенча мөмкинлекләре чикләнгән укучылар ике тапкыр бушлай туклану белән тәэмин ителәләр. Туклануны оештыру мәктәп ашханәсендә бюджет акчалары, мәктәп яны участогында үстерелгән продукция, ата-аналар һәм спонсорлык чаралары хисабына башкарыла

2. Мәктәп эшчәнлеген оештыру

2.1. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары белән бирелә торган белем бирү эшчәнлегенә һәм ташламаларга хокук аңа лицензия бирелгән көннән алыш мәктәптә туда.

2.2. Мәктәп гамәлдәге законнар белән телдән, дәүләт аккредитациясе уза.

2.3. Мәктәп фак-тик адрес буенча теркәлү уза торган филиаллар булырга мөмкин. Мәктәп филиалларының белем бирү эшчәнлеген лицензияләү «Россия Федерациясендә мәгариф турында "Федераль законда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла. Россия Федерациясе законнары нигезендә алар мәктәп директоры раслаган нигезләмә нигезендә эш итә. Филиал белән житәкчелек итуне мәктәп житәкчесе башкара.

2.4. Мәктәп Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә ассоциацияләр яки союзлар рәвешендә белем бирү берләшмәләрен төзүдә катнашырга хокуклы. Элеге белем бирү берләшмәләре мәгарифне үстерү һәм камилләштерү максатларында оештырыла һәм үз уставлары нигезендә эш итә.

2.5. Мәктәптә белем бирү эшчәнлеге Россия Федерациясе дәүләт телтнә алыш барыла.

Россия Федерациясе гражданнары Россия Федерациясе халыклары телләре арасыннан туган телдә башлангыч гомуми һәм төп гомуми белем алуга, шулай ук мәгариф системасы бирә торган мөмкинлекләр чикләрендә Россия Федерациясе халыклары телләре арасыннан туган телне өйрәнү хокукуна ия. Россия Федерациясе халыклары телләре, шул исәптән рус теле буларак, дәүләт аккредитациясе алган белем бирү программалары кысаларында туган телне уқыту һәм өйрәнү федераль дәүләт белем бирү стандартлары, белем бирү стандартлары нигезендә гамәлгә ашырыла

2.5.1. Белем бирү мәгариф программы нигезендә һәм мәгариф турындагы законнар һәм мәктәпнең локаль норматив актлары белән билгеләнгән тәртиптә чит телдә алышырга мөмкин.

2.5.2. Мәгариф телләре, Россия Федерациясе законнары нигезендә, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы учреждениенең локаль норматив акты белән билгеләнә.

2.6. Мәктәптә уку елы 1 сентябрьдән башлана. 1 сентябрьдә ял яки эшләми торган бәйрәм көненә туры килсә, уку елы 1 сентябрьдән соң беренче эш көнендә башлана.

2.7. Уку елы 1 сыйныфта 33 атнадан артык дәвам итә, 2-11 сыйныф укучылары өчен йомгаклау аттестациясе вакытын исәпкә алмыйча, 34 атнадан да ким түгел.

Мәктәптә укучыларның белемнәрен бәяләүнен киләсе системасы кулланыла:
«5» - бик яхшы, «4» - Яхшы, «3» - канәгатьләнерлек, «2» - 1 сыйныфта канәгатьләнерлек түгел, жавапсыз система. Бәяләү чирек өчен - II - IX

сыйныфларда, яртыеллык өчен - X-XI сыйныфларда куела. Арадаш аттестация уку планы белән билгеләнгән формаларда гамәлгә ашырыла. Арадаш аттестацияне үткәру тәртибе укучыларның өлгерешен һәм арадаш аттестациясен үткәру формалары, вакытлылыгы һәм тәртибе турындагы нигезләмә белән билгеләнә. Уку елы ахырында еллык билгеләр куела.

2.8. Уку елы дәвамында каникуллар 30 календарь көннән дә ким түгел, жәй көне 8 атнадан да ким түгел. 1 нче сыйныфта укучылар өчен уку елы дәвамында ёстәмә атналык каникуллар билгеләнә.

2.9. Дәреснен дәвамлылыгы (академик сәгать) барлық сыйныфларда да 45 минуттан артмаска тиеш, анда озынлыгы «гомуми белем бирү мәктәпләрендә санитар-эпидемиологик таләпләр» регламентлана торган 1 сыйныфтан тыш.

2.10. Укучыларны еллык календарь уку графигы белән таныштыруны профилактикалау өчен уку вакыты һәм каникуллар чорларын тигез бүлү күздә тотыла.

2.11. Еллык календарь графигы мәктәптә белем бирү процессын оештыруга карата гомуми таләпләрне регламентлаучы локаль норматив документ булып тора. Еллык календарь графигы һәм уку планы мәктәп тарафыннан эшләнә һәм раслана.

3.Мәктәпнен компетенциясе, хокуклары, бурычлары һәм җаваплылыгы.

3.1. Мәктәп белем бирү, фәнни, административ, финанс-икътисадый эшчәнлекне гамәлгә ашыруда, гамәлдәге законнар, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары, әлеге Устав нигезендә локаль актлар эшләүдә һәм кабул итүдә мөстәкыйльлек аңлаган автономиягә ия.

3.2. Мәктәп белем бирүнен эчтәлеген билгеләүдә, укыту-методик тәэммин ителешне, алар тарафыннан гамәлгә ашырыла торган мәгариф программалары буенча белем бирү технологияләрен сайлап алуда ирекле.

3.3. Мәктәп компетенциясенә түбәндәгеләр керә:

- укучыларны эчке тәртип кагыйдәләре, эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләре, башка локаль норматив актлар эшләү һәм кабул итү;
- дәүләт һәм жирле нормалар һәм таләпләр нигезендә белем бирү эшчәнлеген, биналарны матди-техник яктан тәэммин итү, шул исәптән федераль дәүләт-мәгариф стандартлары нигезендә дә;
- гамәлгә куючыга һәм жәмәгатьчелеккә финанс һәм матди чаралар керү һәм аларны тоту турында еллык хисап, шулай ук үз-үзене тикшерү нәтижәләре турында хисап бирү;
- штат расписаниесен билгеләү;
- хезмәткәрләрне эшкә кабул итү, алар белән килешү төзү һәм үстерү, хезмәт бурычларын бүлү, шартлар тудыру һәм хезмәткәрләргә ёстәмә һөнәри белем бирүне оештыру;
- мәктәпнен белем бирү программаларын эшләү һәм раслау;
- мәктәпне үстерү программасын гамәлгә куючи белән килешү буенча эшләү һәм раслау;
- мәктәп укучыларын кабул итү;

- дәүләт аккредитациясе булган башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирү программаларын тормышка ашырганда файдаланырга тәкъдим ителгән дәреслекләрен, шулай ук әлеге белем бирү программаларын тормышка ашырганда файдаланырга рөхсәт ителгән уку әсбапларының расланган федераль исемлеге нигезендә дәреслекләр исемлеген билгеләү;
  - укучыларның өлгерешен һәм арадаш аттестациясен агымдагы тикшереп торуны гамәлгә ашыру, аларның формаларын, вакытын һәм аны үткәрү тәртибен билгеләү;
  - укуту программаларын үзләштерү нәтижәләрен индивидуаль исәпкә алу, шулай ук архивларда бу нәтижәләр турында кәгазь һәм (яки) электрон мәгълүмат саклау;
  - укуту һәм тәрбия, белем бирү технологияләрен, электрон укуту методларын куллану һәм камилләштерү;
  - белем бирүне бәяләүнен эчке системасы эшләвен тәэммин итү;
  - мәктәп хезмәткәрләренең һәм укучыларның сәламәтлеген саклау һәм ныгыту, туклануын оештыру өчен кирәклө шартлар тудыру;
  - укучыларга физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен шартлар тудыру;
  - белешмә, бланклар, Мәгариф турында документлар сатып алу яки әзерләү;
  - укучыларның килемнәренә таләпләрне билгеләү;
  - мәктәптә һәм Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары белән тыелмаган балигъ булмаган балаларның ата-аналары (законлы вәкилләре) иҗтимагый берләшмәләре эшчәнлегенә булышлык курсетү;
  - фәнни-методик эшне оештыру, шул исәптән фәнни һәм методик конференцияләр, семинарлар оештыру һәм үткәрү;
  - «Интернет» чөлтәрендә мәктәпнәң рәсми сайтын булдыру һәм алып баруны тәэммин итү»;
  - белем бирү эшчәнлеген оештыру һәм гамәлгә ашыру, шул исәптән регламентлаштыруучы төп мәсьәләләр буенча локаль норматив актлар эшләү һәм кабул итү:
  - укучыларны кабул итү кагыйдәләре;
  - укучыларның дәресләр тәртибе;
  - укучыларның өлгерешен һәм арадаш аттестацияләүне агымдагы тикшереп тору формалары, вакыт узу тәртибе;
  - укучыларны күчерү, күчерү һәм торғызу тәртибе һәм нигезләре, мәктәп һәм укучылар һәм (яки) ата-аналар (законлы вәкилләре) арасында мөнәсәбәтләр барлыкка килүне, туктатып тору һәм туктату тәртибе;
  - гамәлдәге законнар нигезендә йомгаклау аттестациясен үткәрү тәртибе һәм формалары;
- Мәгариф турында документ бирү тәртибе;
- һәм башкалар;
  - Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә башка мәсьәләләр.

3.4. Укучылар каникул вакытында (тәүлек буе яки көндезге ял белән) ял итүне һәм сәламәтләндерүне оештыруны күздә tota.

3.5. Мәктәп Мәгариф турындагы законнар, шул исәптән үз эшчәнлеген гамәлгә ашырырга бурычлы:

1) Белем бирү программаларын тулы күләмдә тормышка ашыруны, укучыларны әзерләү сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерүне, кулланыла торган формаларга, чараптарга, яшь, психофизик үзенчәлекләргә, һәвәслекләргә, сәләтләргә, мәнфәгатьләргә һәм укучыларның ихтыяжларына туры килүен тәэмин итәргә;

2) укучыларны уқыту, тәрбияләү, аларны карап тикшерү һәм карау, укучыларның тормышын һәм сәламәтлеген тәэмин итүче, белем бирү оешмасының эш урыннарын тәэмин итүче телдән-план нормалары нигезендә карап тоту өчен куркынычсыз шартлар тудырырга;

3) укучыларның һәм аларның ата-аналарының хокукларын һәм ирекләрен сакларга.

3.6. Мәктәп Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән тәртиптә, аның компетенциясенә кертелгән функцияләрне тиешенчә үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән, уку планы нигезендә белем бирү программаларын тулы күләмдә гамәлгә ашырган, чыгарылыш сыйныф укучыларының белем сыйфаты, шулай ук укучыларның, Мәктәп хезмәткәрләренең гомере һәм сәламәтлеге өчен жаваплы. Белем алуğa хокукны бозган яки законсyz рәвештә чикләгән, укучыларның, ата-аналарының (законлы вәкилләренең) балигъ булмаган балаларның хокукларын һәм ирекләрен барлыкка китерү турындагы законнарда каралган хокук бозулар, мәктәп һәм аның вазыйфаи затлары белем бирү эшчәнлеген оештыруга һәм гамәлгә ашыруга таләпләрне бозган өчен гамәлдәге закон таләпләре нигезендә жаваплы булалар.

4. Гамәлгә ашырыла торган белем бирү программалары төрләре

4.1. Мәктәп гомуми белем бирү дәрәҗәләре нигезендә белем бирү процессын гамәлгә ашыра: башлангыч гомуми белем, төп гомуми белем, урта гомуми белем:

- Башлангыч гомуми белем (үзләштерүнен норматив вакыты – 4 ел) укучыларның шәхесләрен формалаштыруга, уку эшчәнлегендә уңай мотивация һәм күнекмәләрне үстерүгә юнәлдерелгән. Үз-үзенце тикшерү күнекмәләре, сөйләм культурасы белән теоретик фикерләү элементлары. Нигезендә шәхси гигиена һәм сәламәт яшәү рәвеше).

- Төп гомуми белем (үзләштерүнен норматив вакыты - 5 ел) белем алучы шәхеснең формалашуы һәм формалашуы (әхлакый инануларны, эстетик зәвыыкны һәм сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру, жинаятыра һәм этникара аралашуның югара мәдәниятин формалаштыру, фәннәр нигезләрен, Россия Федерациясе дәүләт телен, акыллы һәм физик хезмәт күнекмәләре белән үзләштерү, һәвәслек, мәнфәгатьләр, социаль үзбилгеләнү сәләтен үстерү) юнәлдерелмәгән.

- Урта гомуми белем (үзләштерүнен норматив вакыты – 2 ел) алга таба белем алучы шәхесне торғызуға һәм формалаштыруга, урта гомуми белем эчтәлегенең индивидуальлашуы һәм һөнәри ориентациясе нигезендә мөстәкыйль уку эшчәнлеге күнекмәләрен формалаштыруга, җәмгыятын тормышка белем бирүне мөстәкыйль рәвештә гамәлгә ашыруга, белем бирүне дәвам итүгә һәм һөнәри эшчәнлек башлануга юнәлдерелгән.

4.2. Башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирү программалары эзлекле булып тора.

4.3. Мэктэп өстэмэ белем бирү киртэләрен гамәлгә ашыра алабыз, шулай ук тиешле лицензияләр булганда мэктэпкәчә белем бирү буенча гомуми белем бирү программасын гамәлгә ашыра алабыз.

4.4. Мэктэп Дәүләт аккредитациясе булган белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра, федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә һәм тиешле үрнәк төп программаларны исәпкә алыш, белем бирү программаларын эшли.

4.5. Тиешле шартлар булганда, башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген оештыру, тиешле белем бирү программасының аерым уку предметларын, предметларны тирәнтен өйрәнүне тәэммин итүче укуучыларның белем бирү ихтыяжларын һәм мәнфәгатыләрен исәпкә алыш, эчтәлекне дифференциацияләүгә нигезләнергә мөмкин.

4.6. Мэктэптә мөмкинлекләре чикле балаларга адаптацияләнгән төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү, күрсәтелгән укуучылар тарафыннан белем алу өчен маҳсус шартлар тудырганда гомуми белем бирү гамәлгә ашырыла ала.

Мөмкинлекләре чикләнгән укуучылар өчен белем бирү башка укуучылар белән берлектә, шулай ук ата-аналар сыйныфларында, төркемнәрдә яки өйдә оештырылырга мөмкин.

4.7. Мэктэптә тиешле дәрәҗәдәге белем алу хокукуна ия гражданнар кабул ителә. Мэктэпкә гражданнарны кабул иту тәртибе мәгариф өлкәсендә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, әлеге Устав һәм «мэктэпкә укуучыларны кабул иту (кабул иту) тәртибе турында» Нигезләмә белән билгеләнә. Мэктэп 1 нче сыйныфтан 11 нче сыйныфка кадәр укуучыларны укытуны оештыра.

1 сыйныфка алты яшькә житкән, сәламәтлекләре буенча каршы билгеләр булмаганда, алты мас-цига житкән балалар кабул ителә. Ата-аналар (законлы вәкилләр) һәм гамәлгә қуючының рөхсәте буенча мэктэп иртәдән артык яштә уку өчен балаларны кабул итәргә хокуклы.

Гражданнарны мэктэпкә кабул иту шәхесне раслаучы документ, бала туу турында таныклыкның оригиналы һәм ксерокопиясе, яшәү урыны буенча баланы теркәү турында таныклыкның оригиналы һәм ксерокопиясе буенча башкарыла.

Уку елы дәвамында беренче сыйныфка яки икенче һәм аннан соңғы сыйныфларга кабул иткәндә укуучыларның ата-аналары (законлы вәкилләр) элек укыган мэктэп тарафыннан бирелгән шәхси эшен өстәмә рәвештә тәкъдим итә.

Мэктэпкә кабул иту турында ата-аналар (законлы вәкилләрнен) гаризасы директор исеменә, «мэктэпкә укуучыларны кабул иту (кабул иту) тәртибе турында» нигезләмәдә каралган документлар белән бирелә.

Гражданны кабул иткәндә мэктэп аны һәм (яки) аның ата-аналарын (законлы вәкилләрен) әлеге Устав, белем бирү эшчәнлеген алыш бару хокукуна лицензия, мэктәпне дәүләт ак-кредитациясе турында таныклык, мэктэп гамәлгә ашыра торган төп мәгариф программалары һәм белем бирү процессын оештыруны регламентлаучы башка документлар белән таныштырырга тиеш. Баланың ата-аналарын (законлы вәкилләрен), шул исәптән гомуми файдаланудагы мәгълүмат системалары, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыруга лицензиясе, мэктәпне

дәүләт аккредитациясе турында таныклық, Устав һәм башка норматив документлар белән танышу факты мәктәпкә кабул итү турында гаризада теркәлә һәм баланың ата-аналарының (законлы вәкилләренең) шәхси имzasы белән раслана.

Кабул итү процедурасы «Россия Федерациясендә мәгариф турында» Федераль законга һәм «мәгариф турында» Татарстан Республикасы Законына, гомуми белем бирү учреждениесе турында типлаштырылган нигезләмәгә, әлеге уставка карши килә алмый торган «Мәктәпкә кабул итү (кучеру) тәртибе турында» Нигезләмә белән жентекләп регламентлана. Мәктәп гариза кабул иткәндә мөрәҗәгать итүченен шәхесен раслаучы документ белән, туганлык мөнәсәбәтләре фактын һәм кергән законлы вәкил вәкаләтләрен билгеләү өчен танышырга тиеш. Әлеге территориядә яшәмәүчеләр мәктәптә буш урыннар булмау сәбәпле генә кабул итүдән баш тартылырга мөмкин.

5. Мәктәп белән идарә итү

5.1. Мәктәп белән идарә итү бердәм идарә итү һәм коллегиальлек принципларын бергә алыш барыла.

5.2. Мәктәп эшчәнлегенә житәкчелек итүче директор мәктәпнең бердәнбер башкарма органы булып тора.

Мәктәп директоры компетенциясенә, законнар яки Устав белән гамәлгә куючы компетенциясенә караган мәсьәләләрдән тыш, агымдагы житәкчелек эшчәнлеге мәсьәләләре керә. Мәктәп директоры үз эшчәнлеген гамәлгә куючы белән төzelгән хезмәт килешүе нигезендә гамәлгә ашыра.

Мәктәп директоры гамәлгә куючыга үз эшчәнлегендә хисап tota. Мәктәп директоры мәктәп исеменнән ышанычсыз эш итә, аның мәнфәгатьләрен барлык органнар һәм оешмаларда тәкъдим итә, аның исеменнән килешүләр ясый.

Мәктәп директоры белем бирү, фәнни, тәрбия эшләре һәм оештыру-хужалык эшчәнлеге өчен жаваплы.

Мәктәп директоры ышанычсыз:

- мәктәп исеменнән эшли, аның мәнфәгатьләрен илебезнән һәм чит илләрнен барлык оешмаларында, дәүләт һәм муниципаль органнарында, судларда тәкъдим итә;
- мәгариф бүлеге белән килешү буенча, мәктәпне үстерү программасын раслый;
- гамәлгә куючыга һәм жәмәгатьчелеккә финанс һәм матди чараплар керү һәм аларны тоту турында еллык хисап, шулай ук үз-үзене тикшерү нәтижәләре турында хисап бирә;
- төп белем бирү программаларын, эш программаларын, штат расписаниесен, уку планын, еллык эш планын, еллык календарь графигын, эш графигын, дәресләр расписаниесен, арадаш атtestация графикларын һәм контроль эшләрне, имтиханнар расписаниесен раслый;
- хезмәткәрләрне эшкә кабул итүне гамәлгә ашыра, алар белән хезмәт килешүләре төзи һәм өзә; вазыйфаи бурычларны бүлә, шартлар булдыра һәм хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрүгә ярдәм итә;
- педагогик хезмәткәрләрнең уку йөкләнешен раслый;
- хезмәткәрләрнең хезмәт хакын, аларның квалификациясенә, катлаулыгына, санына, сыйфатына һәм эш шартларына бәйле рәвештә, шулай ук компенсация

түләүләре (компенсация характерындағы өстәмә түләүләр һәм өстәмәләр) һәм кызыксындыру характерындағы түләүләр (өстәмә түләүләр, премияләр һәм башка кызыксындыру түләүләре) хезмәт хакы түләү турындағы Нигезләмә нигезендә билгели;

- мәктәп хезмәткәрләре һәм укучылар өчен мәжбүри булган боерыклар чыгара;
- мәктәпнең локаль актларын раслый;
- гражданлық-хокукий килешүләр төзи, ышанычнамә бирә;
- укучыларны мәктәпкә кабул итә;
- законда һәм әлеге Уставта билгеләнгән чикләрдә мәктәпнең мәлкәте һәм чарапары белән идарә итү хокуқыннан файдалана;
- укыту-тәрбия процессының торышы, хезмәткәрләрнең квалификация дәрәҗәсе, финанс-хужалық эшчәнлеге һәм укучыларның сәламәтлеген саклау өчен жаваплы;
- милекне Мәктәпкә оператив идарә итү хокуқында беркетү турындағы килешүне үтәү өчен жавап бирә;
- мәктәп һәм гамәлгә куючы коллегиаль идарә органнары компетенциясенә керми торган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

5.3. Мәктәптә идарәнең коллегиаль органнары формалаша, аларга мәктәп хезмәт колективының гомуми жыельшы, педагогик совет, ата-аналар комитеты керә.

Мәктәп белән идарә итү мәсьәләләре буенча укучыларның, ата-аналарның (законлы вәкилләренең) балигъ булмаган балаларның һәм педагогик хезмәткәрләрнең фикерләрен исәпкә алу максатында һәм мәктәп тарафыннан аларның хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә қагылышлы локаль норматив актлар кабул иткәндә, укучылар, ата-аналар (законлы вәкилләре) һәм мәктәптә педагогик хезмәткәрләрнең инициативасы буенча мәктәптә оештырылырга мөмкин:

укучылар кинәшләр, ата-аналар (законлы вәкилләре) балигъ булмаган укучылар яки башка органнар;

- мәктәп хезмәткәрләренең һөнәри берлекләре.

5.4. Укыту-тәрбия процессын үстерү һәм камилләштерү, һөнәри осталыкны һәм ижади үсешне арттыру максатларында, Өчиле һәм тәрбиячеләрне мәктәптә педагогик совет – уртак эшчеләрне дә кертеп, барлық педагогик хезмәткәрләрне берләштерә торган коллегиаль орган эшли.

Мәктәп директоры житәкчелегендә педагогик совет:

Педагогик совет-мәктәпнең барлық педагогик хезмәткәрләрен, шул исәптән уртак хезмәткәрләрне дә берләштерә торган даими эшләүче коллегиаль орган:

- мәктәпне үстерү программасын эшли;
- мәктәпнең еллык эш планын, уку планын һәм еллык календарь графигын кабул итә;
- мәктәпнең белем бирү программаларын эшли һәм кабул итә;
- белем бирү һәм тәрбия процессларын оештыру буенча локаль актлар кабул итә;
- белем бирүнең эчтәлегенең төрле вариантларын: федераль дәүләт белем бирү стандартларына туры килә торган белем бирү программалары дәүләт аккредитациясе булган башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирү программаларын тормышка ашырганда куллануга тәкъдим ителгән

дәреслекләрнең федераль исемлеге нигезендә дәреслекләр исемлеген, белем бирү әшчәнлеген гамәлгә ашыручи оешмалар тарафыннан башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирү программаларын, шулай ук уку әсбаплары исемлеген билгели, әлеге белем бирү программаларын тормышка ашырганда куллануга рөхсәт ителгән мондый оешмалар тарафыннан;

- педагогик хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрүгә, аларның белем бирү процессы һәм белем бирү технологияләре методикаларын, шул исәптән дистанцион белем бирү технологияләрен куллану һәм камилләштерү буенча иҗади инициативаларны үстерүгә ярдәм итә;
- укуучыларның өлгөрешенә һәм арадаш аттестациягә агымдагы контроль үткәрү формасы, вакытлылыгы һәм тәртибе турында Карап кабул итә;
- үз-үзенең эзәрлекләүнең формасы, вакыты һәм тәртибе, белем сыйфатын бәяләүнең эчке системасы эшләвен тәэммин итү турында Карап кабул итә;
- укуучыларны йомгаклау аттестациясенә чыгару, укуучыларны киләсе сыйныфка шартлы рәвештә күчерү, мәктәптән чыгару, шулай ук ата-аналар (законлы вәкилләр) белән килешү буенча, шул ук класста кабат укыту, жайлаштырылган белем бирү программалары буенча яки югары уку планы буенча укырга күчерү турында Карап кабул итә;
- законда һәм әлеге Уставта каралган очракларда укуучыны мәктәптән күчерү турында Карап кабул итә;
- укуучыларны бүләкләү турында Карап кабул итә;
- педагогик вазыйфаларны биләүгә конкурс игълан итү турында Карап кабул итәргә мөмкин;
- мәктәптә гамәлгә ашырыла торган һәм Россия Федерациясе законнары белән тыелмаган балигъ булмаган балаларның ата-аналары (законлы вәкилләре) жәмәгать берләшмәләре әшчәнлегенә булышлык күрсәтә;
- мәктәпнән уку-укыту эшләре нәтижәләрен, арадаш һәм йомгаклау дәүләт аттестациясе нәтижәләрен, аларны әзерләү һәм үткәрү буенча чаралар һәм чаралар нәтижәләрен, укуучыларның акча күчерүләрен бетерү чараларын карый;
- тәрбия эшненән торышын һәм нәтижәләрен, укуучыларның дисциплинасын карый, сыйныф житәкчеләренән һәм башка хезмәткәрләрнең эш отчетларын тыңлый;
- методик совет әшчәнлеген дә кертеп, методик эшненән торышын һәм нәтижәләрен, педагогик һәм мәгълүмати технологияләрне, укытуның гамәлгә ашырыла торган формалары буенча укыту методларын һәм чараларын камилләштерүне карый;
- фәнни методик берләшмәне (МО) формалаштыру тәртибен, аларның утырышларын үткәрүнен вакыт-вакытлылыгын, вәкаләтләрен билгели, авторлык программалары, дәреслекләр, укыту һәм методик кулланмалар өлкәсендәге эш тәжрибәсен тыңлый һәм фикер алыша;

Педагогик совет үз составыннан протоколлар алыш бара торган сәркатибне сайлый. Педагогик Советлар беркетмәләре рәис һәм секретарь тарафыннан имзalана.

Мәктәпнән педагогик советы директорга ким дигендә елына дүрт тапкырдан да ким түгел, ди. Педагогик советның чираттан тыш утырышлары составның өчтән бер өлеше таләбе буенча үткәрелә.

Аның утырышында педагогик хезмәткәрләрнең өчтән икесеннән дә ким булмаган өлеше катнашса һәм катнашучыларның яртысыннан артығы тавыш бирсә, педагогик совет каары дөрес санала. Тавышларның тигез саны булганда, мәктәпнең педагогик советы рәисе тавышы хәлиткеч булып тора. Тавыш бири процедурасы мәктәпнең педагогик советы тарафыннан билгеләнә. Педагогик совет каарлары мәктәп директоры боерыклары белән тормышка ашырыла.

Педагогик совет эшчәнлеге педагогик совет турындагы нигезләмә белән регламентлана, ул законнарга һәм әлеге уставка каршы килә алмый.

5.5. Хезмәт колективының гомуми жыелышы Даими эшләүче коллегиаль орган, ул барлық хезмәткәрләрне, шул исәптән уртак хезмәткәрләрне дә берләштерә.

Хезмәт колективының гомуми жыелышы:

- хезмәт тәртибе кагыйдәләре турында фикер алыша һәм кабул итә;
- кумәк килешү төзи һәм фикер алыша;
- мәктәпнең эш тәртибе белән бәйле башка мәсьәләләр турында фикер алыша;
- мәктәпнең барлық хезмәткәрләренә кагылышлы локаль норматив актлар карый һәм кабул итә.

Мәктәп хезмәткәрләренең гомуми жыелышы рәис тарафыннан кирәк булган саен чакырыла. Мәктәп хезмәткәрләренең гомуми жыелышының (конференцияләр) чираттан тыш утырышлары составының өчтән береннән дә ким булмаган өлеше таләбе буенча үткәрелә. Мәктәп хезмәткәрләренең гомуми жыелышы каары, әгәр аның утырышында аның составының өчтән икесеннән дә ким булмаган өлеше катнашса һәм каар өчен катнашкан кешеләрнең яртысыннан артыграгы тавыш бирсә, хаклы санала. Тавышларның тигез саны булганда, хәл итүче-мәктәп хезмәткәрләренең гомуми жыелышы Рәисе тавышы. Тавыш бири процедурасы мәктәп хезмәткәрләренең гомуми жыелышы белән билгеләнә. Мәктәп хезмәткәрләренең гомуми жыелышы каарлары мәктәп директоры боерыклары белән тормышка ашырыла.

5.6. Ата-аналар комитеты мәктәптә укучыларга тәрбия һәм белем бирүдә ярдәм итү максатыннан оештырыла.

Мәктәпнең ата-аналар комитеты ата-аналарның гомуми жыелышында күпчелек тавыш белән бер елга сайланы. Ата-аналар комитеты составыннан рәис һәм сәркатип сайланы. Ата-аналар комитеты әгъзалары саны ата-аналарның гомуми жыелышы белән билгеләнә, ләкин һәр сыйныфтандырылышында бер вәкил.

Ата-аналар комитетының бурычлары булып тора:

- гайлә һәм мәктәп арасындан туры элемтәне ныгыту бердәмлекне билгеләү максатыннан педагогик коллектив һәм гайлә балаларына тәрбияви йогынты ясау максатыннан;
- ата-аналарны мәктәп тормышында актив катнашуга һәм укыту-тәрбия процессын оештыруга җәлеп итү.

6. Милек һәм белем бирү эшчәнлеген финанс белән тәэмин итү

6.1. Мәктәпнең мәлкәте аларга оператив идарә итү хокукында беркетелә.

6.2. Мәктәп гамәлгә куючы һәм милекче ризалыгыннан башка күчемсез милек һәм аны гамәлгә куючы тарафыннан әлеге мәлкәтне сатып алу өчен бүләп

бирелгэн акча хисабына сатып алынган аеруча кыйммәтле күчемле мөлкәт белән эш итәргә хокуклы түгел.

6.3. Мәктәп аңа беркетелгән мөлкәтне һәм гамәлгә куючы тарафыннан бүлеп бирелгэн акчаларга сатып алынган мөлкәтне бары тик әлеге Уставта беркетелгән эшчәнлек максатларын һәм төрләрен гамәлгә ашыру өчен генә куллана.

6.4. Мәктәп үзенең йөкләмәләре буенча Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән тәртиптә жавап бирә.

6.5. Мәктәпне финанс белән тәэммин итү расланган муниципаль йөкләмә нигезендә субсидияләр рәвешендә гамәлгә ашырыла.

6.6. Мәктәп түләүле белем бирү хезмәтләре күрсәту турында килешүләр буенча физик һәм юридик затлар хисабына эшчәнлек алып барырга хокуклы.

Түләүле белем бирү хезмәтләре физик һәм юридик затлар акчасы хисабына түләүле белем бирү хезмәтләре күрсәту турында килешүләр буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашырудан гыйбарәт.

Түләүле белем бирү хезмәтләре күрсәту турында Керем мәктәп тарафыннан устав максатларына туры китереп кулланыла.

Түләүле белем бирү хезмәтләре мәгариф эшчәнлеге урынына күрсәтелә алмый, аны финанс белән тәэммин итү федераль бюджет, Россия Федерациясе субъектлары бюджетлары, җирле бюджетларның бюджет ассигнованиеләре хисабына гамәлгә ашырыла. Мәктәптә түләүле белем бирү хезмәтләре белем алучы, үстерүче, оештыру һәм сәламәтләндөрү хезмәте булырга мөмкин.

Белем бирү һәм түләүле белем бирү хезмәтен үстерүчеләргә мәктәп керә:

-мәктәп статусын билгеләүче төп белем бирү программаларын тормышка ашыру, әлеге программалар бюджеттан финансланмаган очракта;

-уку планы кысаларыннан фәннәрне тирәнтен өйрәнү һәм гамәлгә ашырыла торган төп һәм өстәмә гомуми белем бирү программалары буенча дәресләр;

- гомуми белем (өстәмә) программалары гамәлгә ашырыла торган түгәрәкләр, секцияләр, әлеге программалар бюджеттан финансланмаган очракта;

-мәктәпкәчә белем бирү буенча төп гомуми белем программасын гамәлгә ашыручы мәктәпкә йөрүче балаларга мәктәпкәчә белем бирү программалары, шулай ук балаларны мәктәп тормышы шартларына яраклаштыру программалары буенча индивидуаль һәм төркемле укыту;

- физик культура-спорт юнәлешендәге өстәмә программалар буенча мәктәпкәчә яштәгә балаларны укыту, шартлар һәм оештыру шартларын яхшырту.

Оештыру түләүле хезмәт күрсәтүләргә карый:

- балаларны ашату;

- белем бирү процессына бәйле төрле чарагалар, шул исәптән семинарлар, конференцияләр, түгәрәк өстәлләр оештыру;

- ярышлар, конкурсlar;

- сәяхәт, экскурсияләр, сәяхәтләр;

- лагерьлар, слетлар;

- озайтылган көн төркемнәренең эти-әниләре соравы буенча эш;

- мәгълүмати - техник һәм инженер-техник хезмәтләр;

- полиграфия хезмәтләре.

- гимнастика, аэробика, ритмика, баскетбол, чаңғы һәм башкалар;

- спорт төрлөре буенча халыкка, предприятиеләргә һәм башка оешмаларга Спорт-сәламәтләндөрү хезмәтләре күрсәтү;
- ярышларны (чараларны) килешү нигезендә оештыру һәм үткәрү.

6.7. Түләүле өстәмә белем бирү хезмәтләрен оештыру тәртибе:

- өстәмә белем бирү хезмәтләренә ихтыяж маркетинг тикшеренүләре үткәрү һәм тәрбияләнүчеләрнең контингентын билгеләү;
- белем бирү процессын оештыруга карата таләпләрне исәпкә алыш, түләүле өстәмә белем бирү хезмәтләре күрсәтү өчен шартлар тудыру;
- белем бирү мәктәбендә оештырыла торган түләүле өстәмә белем бирү хезмәтләре төрләрен гамәлгә ашыруга лицензия алу;
- күрсәтелә торган хезмәтләрнең харак-терасы, килешүнен гамәлдә булу вакыты, түләү күләме һәм шартлары, шулай ук башка шартлар күрсәтелгән хезмәт күрсәтүгә заказчы белән килешүләр төзү;
- төзелгән шартнамәләр нигезендә, уку планын, штат расписаниесен, чыгымнар сметасын, түләүле өстәмә хезмәт күрсәту белән шөгыльләнүче булекчәләр, хезмәткәрләрнең эш графигын күздә тоткан түләүле өстәмә белем бирү хезмәтләре күрсәтү буенча мәктәп эшен оештыру турында боерык чыгару;
- түләүле өстәмә белем бирү хезмәтләрен башкаруга вакытлы хезмәт колективы белән хезмәт килешүләре яки подряд килешүе төзү.

6.8. Мәктәп эшмәкәрлек һәм башка табыш китерә торган эшчәнлекне бары тик урын өстендей генә башкара ала, чөнки бу аның өчен булдырылган һәм күрсәтелгән максатларга туры килә торган максатларга ирешүгә хезмәт итә.

6.9. Мәктәпне бетергәндә аның мөлкәте Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районның Мәгарифне үстерү максатларына юнәлдерелгә мөмкин.

7. Белем бирү процессында катнашучыларның хокуклары һәм бурычлары

7.1. Белем бирү процессында укучылар, аларның ата-аналары (законлы вәкилләре), педагогик хезмәткәрләр һәм мәктәпнен ярдәмче персоналы катнаша.

7.2. Мәктәптә укучылар хокукуна ия:

- дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә түләүсез башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем алу;
- индивидуаль уку планы, укытуның тизләтелгән курсы буенча дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә укуту;
- өстәмә (шул исәптән түләүле) белем бирү хезмәтләре алу;
- әлеге устав белән билгеләнгән формаларда мәктәп белән идарә итүдә катнашу;
- кеше абруен хөрмәт итү, намус һәм мәгълүмат иреге, үз карашларын һәм инануларын ирекле чагылдыру;
- уку планы белән каралмаган чараларга ирекле керү;
- ата-аналар (законлы вәкилләр), балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау буенча комиссия һәм жирле үзидарә органы, мәгариф өлкәсендә идарә итүне гамәлгә ашыручы, унбиш яшькә житкән укучы мәктәпне гомуми белем алуга кадәр калдыра ала;
- мәгариф өлкәсендә Россия Федерациясе законнары, Муниципаль хокукый актлар нигезендә башка хокукларны гамәлгә ашыру.

7.3. Мәктәп укучылары бурычлы:

- белем бирү программасын намус белән үзләштерергә, шәхси уку планын үтәргә, шул исәптән уку планы яки шәхси уку планы белән каралган уку-уқыту дәресләрен карага, белем бирү программының кысаларында педагоглар тарафыннан мөстәкыйль әзерлек алыш барырга, биремнәр, мәгълүматлар үтәргә;
- белем бирү эшчәнлеген оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча мәктәп Уставы, эчке тәртип кагыйдәләре һәм башка локаль норматив актлар таләпләрен үтәргә;
- Үз сәламәтлегене саклау һәм нығыту турында кайтыртырга, әхлакый, рухи һәм физик үсешкә һәм камиллеккә омтылырга;
- башка укучылар һәм мәктәп хезмәткәрләренең хөрмәтен һәм аbruен ихтирам итәргә, башка укучылар белем алу өчен каршылыклар тудырмаска;
- мәктәп милкенә сакчыл карага.

Мәктәп уставын, оешмалар һәм белем бирү эшчәнлеге мәсьәләләре буенча эчке тәртип кагыйдәләре һәм башка локаль норматив актлар үтәлмәгән яки бозган өчен укучыларга дисциплинар жәза чарапары - кисәтүләр, шелтә, мәктәптән куылу чарапары кулланылырга мөмкин.

Мәктәптән унбиш яшькә житкән балигъ булмаган балага дисциплинар жәза чарасы буларак куып чыгару рөхсәт ителә. Балигъ булмаган баланы куып чыгару түбәндәге очракларда дисциплинар түләтүнең башка чарапары һәм педагогик йогынты чарапары курсәтмәгән очракта кулланыла:

- белем бирү процессы вакытында мәктәп территориясендә спиртлы эчмелекләр, токсик һәм наркотик матдәләр куллану һәм тарату;
- белем бирү процессы вакытында укучылар һәм мәктәп хезмәткәрләренең сәламәтлегенә һәм тормышына зиян китергән гамәлләр;
- мәктәп милкенә житди зиян китеруду.

Унбиш яшькә житкән һәм төп гомуми белем алмаган балигъ булмаган баланы куып чыгару турында карап, дисциплинар жәза чарасы буларак, педагогик совет аның ата-аналары (законлы вәкилләре) фикерен исәпкә алыш һәм балигъ булмаганнарың де-лам буенча комиссия ризалыгы белән кабул итә. Ятим балаларны һәм ата-ана каравыннан мәхрум калган балаларны күчерү турындагы карап балигъ булмаганнар эшләре һәм аларның хокукларын яклау комиссиясе һәм опека һәм попечительлек органы ризалыгы белән кабул ителә.

7.4. Педагогик хезмәткәрләрнең түбәндәге хезмәт хокуклары һәм социаль гарантияләр бар:

- эш вакытының кыскартылган озынлыгына хокук;
- пе-догогик эшчәнлек профиле буенча өстәмә һөнәри белем алу хокуку өч елга бер тапкырдан да ким түгел;
- еллык төп удлиненный түләүле ялга хокук, аның турында Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә;
- дәүләт сәясәтен эшләү һәм мәгариф өлкәсендә норматив - хокукий жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә өзлексез педагогик эшнен һәр ун ел саен бер елга кадәр дәвамлы ялга хокук;
- Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә картлык буенча иминият пенсиясен вакытыннан алда билгеләп кую хокуку;

-Россия Федерациясенең Федераль законнары һәм Татарстан Республикасының закон актлары белән билгеләнгән башка хезмәт хокуклары, социаль ярдәм чаралары.

7.5. Мәктәпнең педагогик хезмәткәрләре бурычлы:

- үз эшчәнлеген югары профессиональ дәрәҗәдә гамәлгә ашырырга, укытыла торган уку предметларын, курсны, дисциплинаны (модуль) тулысынча расланган эшче киртәләргә туры китереп гамәлгә ашыруны тәэмин итәргә-минем;
- хокукий, әхлакый һәм этик нормаларны үтәргә, һөнәри этика таләпләрен үтәргә;
- белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучы укучыларның һәм башка катнашучыларның намусын һәм аbruен хөрмәт итәргә;
- укучыларда танып-белу активлыгын, мөстәкыйльлекне, инициативаны, иҗади сәләтен үстерү, гражданлык позициясен формалаштыру, хәзерге заман шартларында хезмәткә һәм яшәү сәләтен формалаштыру, укучыларда сәламәт һәм куркынычсыз яшәү рәвеше культурасын формалаштыру;
- педагогик яктан нигезләнгән һәм югары сыйфатлы белем бирүне тәэмин итүче белем бирү формалары, укыту һәм тәрбия ысууллары кулланырга;
- укучыларның психофизик үсеше үзенчәлекләрен һәм аларның сәламәтлеге торышын исәпкә алырга, сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән затлар тарафыннан белем алу өчен кирәkle маҳсус шартларны үтәргә, кирәк булганда медицина оешмалары белән хезмәттәшлек итәргә;
- һөнәри дәрәҗәсен системалы рәвештә күтәрү;
- белем турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә биләп торган вазыйфага туры килүгә атtestация үтәргә;
- эшкә кергәндә һәм периодик медицина тикшерүләрен, шулай ук эш бирүче юнәлеше буенча чираттан тыш медицина тикшерүләрен хезмәт законнары нигезендә үтәргә;
- хезмәт саклау өлкәсендә белем һәм күнекмәләрне укыту һәм тикшерү Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә;
- мәктәп уставын, эчке тәртип кагыйдәләрен үтәргә.

6.6. Педагогик эшчәнлеккә мәгариф цензы булган затлар кертелә, ул мәгариф өлкәсендә Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Педагогик эшчәнлек рөхсәт ителми торган затлар:

- педагогик эшчәнлек мәгариф цензы булган затлар рөхсәт ителә, ул мәгариф өлкәсендә Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.
- педагогик эшчәнлеккә затлар рөхсәт ителми:
- педагогик эшчәнлек мәгариф цензы булган затлар рөхсәт ителә, ул мәгариф өлкәсендә Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.
- педагогик эшчәнлеккә затлар рөхсәт ителми:
- закон көченә кергән суд карары нигезендә педагогик эшчәнлек белән шөгыльләнү хокукиннан мәхрүм ителгән;
- кеше тормышына һәм сәламәтлегенә, ирегенә, намусына һәм аbruена каршы жинаять қылган өчен (стационар шартларда Психиатрия ярдәме күрсәтүче медицина оешмасына законсыз госпитализацияләүдән тыш), шәхеснең женси кагылгысызлыгына һәм женси ирекләренә, гайләгә һәм балигъ булмаган балаларга, халыкның сәламәтлегенә һәм ижтимагый әхлакый қыйммәтләренә,

конституциячел строй həm dəylət iminləge nigəzlərə əchen tuktatılgan затлардан тыш) жинаять эзərlekəve;, Татарстан Республикасы Мəgariф həm fən ministerlygyның korrupcijağə karshy səxsəten tormышka aşıryu gəməllərə turında xisaplar

-açlı avyır həm aərucha avyır жинаятьlər əchen xəkem itelgən яki tikşerelməgən xəkem itelgən затlar;

-Federalъ законda bilgeləngən tərtipə eşkə yaraksız dip tanılgan;

-səlamətlək saklaу əlkəsendə dəylət səxsəten eşləy həm normativ-hokukyýj җайga salu funksiyaləren gəməlgə aşıryuchi bашkarma həkimiyatneң federalъ organı tarafyinnan расланган isemləktə karalgan avyrułar.

- Shəxes tormışyna həm səlamətləgenə, iregenə, namusyna həm abruena karshy жинаять kylgan əchen (stacionar şartlarدا Psixiatriя яrdəme kursətүche medisiina oeshmasyna zakonşız hospitализasiyaləudən тыш), gaılə həm baliqъ bulmagan balalar, xalıq səlamətləge həm iştiməgäj əxlak, dəylətneң konstituцияchel təzeləshe həm iminləge nigəzlərə, tyнычlyk həm keshelək iminləge, shulay uk iştiməgäj kurkynıçsyzlykka karshy жинаятьlər kylgan əchen xəkem itelgən затlar həm bашkalar, əleqe жинаятьlərne kyluda gaepləy buencha reabilitasiyalənməgən nigəzlər buencha tuktatılgan жинаять eše Rossiya Federasiya se subiecty dəylət həkimiyateneң yugary bашkarma organı tarafyinnan buldyrylgan baliqъ bulmagannar eşləre həm alarның hokuklarыn яклау komissiyase kaarary bulganda pedagogik eşçənləkkə rəhxət itelergə məmkin.

7.7. Baliqъ bulmagan balalarның ata analary (zakonly vəkilərə) hokukly:

-balanıñ fikeren isəpkə alıyp, təp gomumi beləm alu təmamlanğançy, shulay uk psychologist-medik-pedagogik komissiya tək'đimnəren isəpkə alıyp (alar bulgan ochrakta) beləm alu rəvəşləren həm ukytu rəvəşləren, faktulytatıv həm eləktiv beləm birü predmetlarыn, kurslarny, disiplina (modul'lərnə) məktəp tək'đim itkən isemləktən sailaraga;

- məktəp Ustavы, beləm birü eşçənləgen gəməlgə aşıryuga lisenziyase, dəylət akreditasiyase turında tanıklıq, ukytu-programma dokumentları həm beləm birü eşçənləgen reglamentlashtyryuchi bашka dokumentlar belən tanışu;

- beləm birūneñ eçtəlegē, ukytu həm tərbia ыsullary, beləm birü teknologiyaləre, shulay uk үz balalarynyń успе-vəemostь bilgeləre belən tanışu;

- ukuçylarның həm zakonly mənfəgətələren яклау;

- planlashtyrylgan tikşerülərnən (psychologik, psychologist-pedagogik) barlyk tərləre turında məgъlumat alırga, mondij tikşerülər үtkərүgə яki mondij tikşerülərdə katnaşuga rizalıyk birergə, alarны үtkərүdən яki alarda katnaşudan bash tartyrga, үtkərelgən tikşerülər nətiжələre turında məgъlumat alırga;

- məktəp belən idarə itüdə ustav belən bilgeləngən formada katnaşyrga.

7.8. Ata analar (zakonly vəkilərə) baliqъ bulmagan ukuçylar buryichly:

- balalar tarafyinnan gomumi beləm alunu təemin itu;

- məktəpneñ eçke tərtip kagyidələren, lokalъ normativ aktlar taləpləren үtərgə;

- укучылар һәм мәктәп хезмәткәрләренең намусын һәм а布鲁ен ихтирам итәргә.

7.9. Әлеге Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән бурычларны үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән өчен, укучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре) Россия Федерациисе законнарында каралган жаваплылыкка тартыла.

8. Локаль актлар.

8.1. Мәктәп эшчәнлеген регламентлаштыру максатларында локаль актларның түбәндәге төрләре раслана һәм чыгарыла: нигезләмәләр, кагыйдәләр, инструкцияләр, боерыклар, дәресләр расписаниесе.

8.2. Укучылар һәм мәгариф оешмасы хезмәткәрләренең хокукларына кагылышлы локаль норматив актлар кабул иткәндә, укучылар советлары, ата-аналар советлары, укучыларның вәкиллекле органнары фикерләре, шулай ук хезмәт законнары, хезмәткәрләренең вәкиллекле органнары тарафыннан каралган тәртиптә һәм очракларда исәпкә алына.

8.3. Мәктәпнең локаль актлары әлеге уставка каршы килә алмый

9. Мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмау һәм җайга салу.

9.1. Мәнфәгатьләр каршылыгы астында мәктәп хезмәткәренең шәхси кызынды аның хезмәт вазыйфаларын тиешенчә башкаруына йогынты ясарга мөмкин һәм мәктәп хезмәткәренең шәхси кызынды һәм мәктәп хокукларының һәм законлы мәнфәгатьләре арасында каршылык барлыкка килергә мөмкин булган хәл аңлашыла.

9.2. Мәктәп хезмәткәренең хезмәт бурычларын тиешенчә башкаруына йогынты ясый яки йогынты ясый ала торган шәхси кызынды астында мәктәп хезмәткәре тарафыннан акча, кыйммәтле әйберләр, башка мөлкәт, шул исәптән милек хокуклары, яки үзе өчен яки өченче затлар өчен мөлкәти характеристикалык хезмәт курсетү рәвешендә керемнәр алу мөмкинлеге аңлашыла.

9.3. Мәктәп директоры Эш бирүчегә (гамәлгә куючыга) вазыйфаи бурычларны үтәгәндә шәхси кызынучанлык барлыкка килү турында хәбәр итәргә тиеш, ул мәнфәгатьләр каршылыгына китерә яки китерә ала.

9.4. Мәктәп хезмәткәре мәктәп директорына вазыйфаи бурычларны үтәгәндә шәхси кызынучанлык барлыкка килү турында хәбәр итәргә тиеш, ул мәнфәгатьләр каршылыгына китерә яки китерә ала. Мәктәп директорына хәбәр итү тәртибе, хәбәрнамәләрдә булган мәгълүматлар исемлеге, әлеге мәгълүматларны тикшерүне оештыру һәм хәбәрләрне теркәү тәртибе мәктәп директоры тарафыннан билгеләнә.

10. Уставны үзгәртү тәртибе.

10.1. Мәктәпнең гамәлгә кую документы булып тора, аның Уставы.

10.2. Мәктәп Уставы һәм үзгәрешләр гамәлгә куючы тарафыннан раслана, законда билгеләнгән тәртиптә теркәлә, дәүләт теркәвенә алынганнан соң үз көченә керә.

11. Йомгаклау нигезләмәләре

11.1. Мәктәп, Мәгариф турындагы законнарда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, граждан законнарында билгеләнгән тәртиптә үзгәртеп корыла яисә бетерелә.